

Anti-pestprotocol

Dit pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de Geluuskoffer. Het zijn feitelijk fatsoensafspraken voor leerkrachten, ouders en leerlingen.

Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is dit:

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten, het is een geintje voor beide partijen en eenmalig. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf.

Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

De Geluuskoffer

De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en met de methode van de Geluuskoffer anderzijds. Geluuskoffer is een wetenschappelijk onderbouwde methode voor het basisonderwijs, gebaseerd op de positieve psychologie. 7 thema's keren in iedere groep terug: wat is geluk, positief denken, dankbaarheid, talenten, zelfvertrouwen, toekomstdromen en geluk doorgeven. Als kinderen zich persoonlijk vanuit vertrouwen ontwikkelen, heeft dit automatisch positieve invloed op het klimaat in de klas. Geluuskoffer sluit aan bij de kerndoelen 34, 35, 37 en 38 uit het leergebied 'Oriëntatie op jezelf en de wereld, thema 'Mens en samenleving' en sluit daarmee aan op de kerndoelen zoals gesteld door het ministerie van OCW.

Respect en vertrouwen

We gaan ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een

klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep.

Veel ouders verlangen van de school dat “het kwaad” (= de pester) moet worden bestreden, en dat “het goede” moet worden beschermd. De school kiest er echter niet voor om kinderen te beoordelen als behorend bij “kwaad of goed”. Ieder mens maakt wel eens fouten. Kinderen zijn in emotioneel opzicht “onder en boven

de wet.” De weg van de mens, en die van het kind in het bijzonder, gaat met vallen en opstaan. Kinderen hebben het recht daarin te worden begeleid en te worden opgevoed. Ouders hebben die opvoedingsplicht evenals leerkrachten.

In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag zolang je rekening houdt met elkaar. Jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagtje.

Preventie

Met behulp van lessen in geluk, sociale vaardigheid en burgerschap doet de school aan preventie.

Kernpunten in de aanpak:

1. De afspraken, regels en routines op school en in de klas.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
 - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook “de eigen gang” mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

Wat mag u verwachten van de leerkrachten op school?

1. Voorbeeldgedrag

De leerkrachten van de school gaan respectvol om met uw kind, met u als ouder en met elkaar.

De leerkrachten zijn duidelijk, helder en grens stellen, maar richten zich ook op wederzijds respect (leerkrachten richten zich op het geven van inzicht). Het voorbeeldgedrag van de leerkracht nodigt kinderen uit om wederzijds respect voor elkaar te hebben.

2. Correcte reactie van de leerkracht op excuus van kinderen voor hun wangedrag. Op welke manier corrigeert de leerkracht op school?

De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind.

“Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken? Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je het goed, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier.”

Reactie kind: Maar hij/zij daagt mij uit!

JUF/meester: Je laat je uitdagen en opjutten. Doe alsof de opjutter een radio is. Je hoort het wel, maar luistert niet.

Reactie kind Ik deed het wel, maar hij/zij vertelde niet dat ik moest stoppen.

JUF/meester: Je moet rekening leren houden met gevoelens van een ander. Als iemand niet blij kijkt, dan moet jij je afvragen of het wel leuk is wat jij allemaal doet.

Reactie kind: Maar hij/zij deed het ook bij mij.

JUF/meester: Natuurlijk hoeft jij het niet over je kant te laten gaan. Maar dan ZEG je er iets van. Je gaat niet schelden, zeuren, huilen, roddelen. En gaat het door? Dan haal jij je schouders op en denkt: jammer dan. Je stapt naar je maatje. Wordt het heel erg? Dan stap je naar de juf of meester. En die weten wat te doen. Daarmag je op vertrouwen.

Reactie kind: Ik deed het wel, maar ik deed het niet alleen. Waarom moet u mij weer hebben?

JUF/meester: Ik ben niet van plan om slecht over je te denken. Maar ik ben ook een soort scheidsrechter waar je de discussie niet mee aangaat. Anders gezegd: als je iets doet wat niet helemaal de bedoeling is en ik zie dat, dan ga je daarover met mij niet in discussie.

3. Correct antwoord van de leerkracht op misdragingen van ouders

Beste ouders, u spreekt met respect over elkaars kinderen en opvoeding. Uiteindelijk doen we allemaal ons uiterste best naar eer en vermogen. U spreekt met respect over de leerkrachten die werkzaam zijn op deze school.

Wat wordt van u als ouder verwacht?

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is.

Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten,

ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen. Het oplossen van conflicten tussen kinderen is zelden een probleem, als op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. Tips voor ouders:

- a. Ook mijn kind kan pesten.
- b. Ook mijn kind kan worden gepest.
- c. Ik neem het probleem serieus.
- d. Ik raak niet in paniek.
- e. Ik straf niet fysiek en ga niet “uit mijn dak” als ik hoor dat mijn kind ongewenst gedrag vertoont.
- f. Ik probeer er achter te komen wat mogelijke oorzaken kunnen zijn van het gedrag van mijn kind.
- g. Ik vraag mij af: Voelt mijn kind zich veilig thuis? Voelt mijn kind zich veilig op school? Pest mijn kind uit stoerheid of uit gewoonte? Pest mijn kind omdat het denkt dat het zo hoort? Pest mijn kind omdat het bij de groep wil horen? Welke t.v.-programma’s kijkt mijn kind allemaal? Wat doet mijn kind allemaal op internet? Weet mijn kind wel wat het doet, wat het aanricht?
- h. Ik besteed extra aandacht aan mijn kind.
- i. Ik corrigeer agressieve buien.
- j. Ik stimuleer mijn kind om aan sport te doen of bij een club te gaan.
- k. Ik overleg met de school, ik ga niet zelf ingrijpen.
- l. Ik bied hulp aan mijn kind.
- m. Ik lees boeken over pesten en/ of vraag informatie op.
- n. Ik schakel eventueel een expert in als ik dat nodig vind of als de school dat aangeeft.
- o. Ik beheers me op social media.
- p. Ook op social media gelden normale sociale gedragscodes.

Tips voor de kinderen:

- a. Spreek met respect over je ouders. Uiteindelijk bepalen jouw ouders wat wel en niet kan.
- b. Spreek met respect over je school. Uiteindelijk bepalen de leerkrachten wat wel en niet kan op school.
- c. Spreek met respect over je klasgenoten. Beheers jezelf. Blijf fatsoenlijk. Daar kom je het verst mee. Je juf/meester is hiervoor het aanspreekpunt als dit moeilijk voor je is.
- d. Spreek met respect over jezelf. Ook jij mag er zijn. Als je daaraan twijfelt, spreek dan met je ouders en/of je juf/meester.
- e. Beheers je op social media. Gedraag je.
- f. Wil ik stoer zijn? Dan ga ik op vechtsport.
- g. Wil ik de baas spelen? Ik vraag een hond.
- h. Verveel ik me? Dan verzin ik zelf een leuk plan. Ouders en leerkrachten zijn geen wandelende Efteling.
- i. Pest ik omdat ik bang ben zelf gepest te worden? ... Dan stop ik daarmee!

Kom je naar gedrag tegen? Zeg en doe dan dit:

- a. Wil je ermee stoppen? Ik krijg een naar gevoel van jouw gedrag. Ik vind het vervelend dat je dit (schelden, achterna roepen, slaan enz.) doet.
- b. Wil je er niet mee stoppen? Meen je dat?

- c. Zoek het uit. Hier heb ik geen zin in. Je haalt je schouders op en gaat iets gezelligs doen. Je blijft rustig, je blijft eigen baas (je laat je niet bepalen door een vervelend persoon) je doet als de witte pet.
- d. Ga weg bij vervelend gedoe. Zoek een maatje, doe iets gezelligs, maakt een kletspraatje met iemand anders. Op die manier kom je meestal van pesters af.
- e. Zorg ervoor dat je zelf geen benzine geeft. Ga jereageren dan wordt het alleen maar erger.
- f. Stopt het niet? Weten jij en je maatje geen oplossing? Dan stap je naar de juf of meester toe.

Grens stellend

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. "Hoe ga je het de volgende keer doen! Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade. Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"

Wangedrag kan zich op verschillende manier manifesteren:

Verbaal: vernederen, schelden, bedreigen, belachelijk maken, bijnamen geven, roddelen, briefjes rondsturen, bedreigen op internet, buitensluiten.

Fysiek: schoppen, knijpen, slaan, spugen, krabben, bijten, trekken, laten struikelen.

Materieel: stelen, onderkladden, verstoppen van kleding en/of spullen, spullen kapotmaken van een medeleerling of van school, fietsbanden lek prikken. Het doet zich een enkele keer voor dat een leerling zich wenst te misdragen en/of vindt daartoe het recht te hebben. "Ik zit er niet mee. Het is niet mijn probleem! Nouen..., moet ik weten. Ik doe het de volgende keer weer."

In deze gevallen wordt gehandeld naar het hier volgend schema.

School is een leerinstelling. De school beschermt het leerproces tegen kinderen en ouders die het leerproces ernstig belemmeren. Daarnaast beschermt school de leerlingen en de leerkrachten tegen grensoverschrijdend gedrag van een enkele medeleerling en/of een enkele ouder. Deze lijn volgend kan een leerkracht lesgeven, enervalt niet in de functie van rechercheur (wie is dader en wie is het slachtoffer); aanklager (jij bent de dader); verdediger (van het slachtoffer); rechter en gevangenisbewaarder.

De leerkracht en de school beperken zich tot onderstaande: Het gaat wel eens mis. Hoe lossen we dit op? Wil jij het niet oplossen en jouw ouders vinden dat prima? Dan hebben jij en je ouders een probleem. De school beschermt het leerproces en zorgt voor een veilige leeromgeving. Dat kan betekenen dat je uit de groep of desnoods van de school wordt verwijderd.

Grensoverschrijdend gedrag

Brutaal/fysiek of verbaalgeweld

